

PROFIL AF EN
SKOLEPÆDAGOG

UDARBEJDET I ET SAMARBEJDE MELLEM BUPL FYN
OG SKOLEAFDELINGEN, ODENSE KOMMUNE

"PROFIL AF EN SKOLEPÆDAGOG"
ER UDVIKLET MED SPARRING FRA SKOLEPÆDAGOGER
OG LEDELSESREPRÆSENTANTER FRA FOLKESKOLERNE
I ODENSE.

B U P L

F Y N

INDHOLDSFORTEGNELSE

Profil af en skolepædagog.....	4
Kerneområder.....	5
Ålækkeskolen ser værdien i flere pædagoger	6
Gladere børn med mindfulness	8
Eksempler på, hvordan der arbejdes med de syv kerneområder	10
Rollerne smelter sammen på specialskolen	14
Udsatte unge får hjælp af pædagogen i skolen.....	16
Viden	18
Spørgsmål til dialog- og refleksion om pædagogen i skolen.....	20

PROFIL AF EN SKOLEPÆDAGOG

Efter folkeskolereformen spiller pædagogerne en ny og anderledes rolle på skolen. Samtidig understreger reformen vigtigheden af at styrke lærere og pædagogers samarbejde.

Samarbejdet understøtter børnenes læring, udvikling og trivsel og har potentiale til, at børnene bliver endnu dygtigere og trives endnu bedre jf. de tre mål i folkeskolereformen.

Skolepædagogens kerneopgave er forandret med folkeskolereformen, som betyder, at pædagogernes professionsidentitet er under forandring. Det kalder på forandringsparathed og fleksibilitet hos den enkelte, og samtidig er der brug for tydelig ledelse, organisering og understøttelse af den enkelte pædagog.

BUPL Fyn og Skoleafdelingen i Odense Kommune har valgt at sætte fornyet fokus på pædagogen i skolen og har sammen udarbejdet en profil af skolepædagogen i Odense.

Skolepædagoger arbejder dagligt sammen med mange forskellige faggrupper for eksempel lærere, pædagogmedhjælpere, pædagogiske assistenter, psykologer, socialrådgivere, sundhedsplejersker med flere. Samarbejdet har mange former og finder sted blandt andet i professionelle læringsfællesskaber.

En vigtig forudsætning for en velfungerende samarbejdspraksis er en klar forventningsafstemning og rolleafklaring, der muliggør, at faggrupperne bevarer egen faglighed og bringer særegne kompetencer i spil til gavn for børnenes og de unges udvikling, læring og trivsel.

”Profil af en skolepædagog” er tænkt som et redskab, der kan bruges på mange niveauer og i mange sammenhænge til at give et kendskab til skolepædagogernes kompetencer, viden og kvalifikationer.

Med folkeskolereformen har skolepædagogerne fået en ny og helt central rolle i børn og unges skoledag. Et tættere samarbejde mellem skolepædagoger og lærere skal styrke børnenes læring, udvikling og trivsel. Skolepædagoger er med andre ord med til at gøre børnene endnu dygtigere i fagene, at de lærer sig selv bedre at kende og bliver gladere for at gå i skole.

KERNEOMRÅDER

Den længere og mere varierede skoledag har skabt nye og andre muligheder for at inddrage skolepædagogernes kompetencer.

I Odense har man valgt at tematisere skolepædagogernes arbejdsområder ud fra syv kerneområder.

De syv kerneområder er inspireret af specialiseringen i skole- og fritidspædagogik fra pædagoguddannelsen, samt en afdækning blandt skolepædagoger og skoleledelser.

Skolepædagoger arbejder enten alene, sammen med lærere, med andet pædagogisk personale eller andre relevante aktører omkring skolen ud fra de syv kerneområder.

Skolepædagoger arbejder ud fra folkeskoleloven og de politikker og strategier, der er besluttet for børne- og ungeområdet i Odense.

I Odense arbejder skolepædagogerne inden for mange forskellige områder på skolerne. Eksempelvis i Forårs SFO, SFO1 og SFO2, i indskoling, på mellemtrinnet eller i udskoling, i specialklasser, specialtilbud eller ungdomsskolens særlige læringstilbud. Der er derfor stor variation i forhold til pædagogernes rolle og de opgaver, som de løser på skolerne.

ÅLØKKESKOLEN SER VÆRDIEN I FLERE PÆDAGOGER

Der bliver arbejdet i teams med pædagoger og lærere på Åløkkeskolen. Parterne samarbejder og sparrer med hinanden for at skabe en bedre undervisning og en mere sammenhængende dag for eleverne. Det er både godt for elever og forældre.

"Når forældre skal hente børnene om eftermiddagen, så er Neville stadig i SFO'en. Han har været sammen med børnene hele dagen. Det giver trykthed for både elever og forældre, fordi han kan fortælle, hvordan det er gået," fortæller lærer Lene Juul Kejser Mortensen om Neville Shipman-Evan, der er pædagog på Åløkkeskolen.

I samarbejdet er det læreren, der planlægger de faglige mål, mens pædagogen understøtter i undervisningen. Men selvom lærerne underviser, kan pædagogerne godt tage over. Det sker blandt andet på fagdage.

"Fordi jeg er med i undervisningen, kan jeg forme fagdage, så de understøtter de læringsmål, som Lene har lavet. Man kan fx lære matematik i et mooncarræs," siger Neville Shipman-Evan.

Samarbejdet har givet Neville Shipman-Evan et stort indblik i undervisningen, der gør, at de to parter kan supplere hinanden godt.

"Jeg ser klart flest fordele ved, at der er kommet flere pædagoger i skolen. Så længe man har respekt for hinandens faglighed, kan vidensdeling og sparring gøre undervisningen og trivselen for børnene endnu bedre," siger Lene Juul Kejser Mortensen.

FAKTA

ÅLØKKESKOLEN HAR 302 ELEVER

SKOLEN HAR 8 PÆDAGOGER OG 28 LÆRERE ANSAT

NEVILLE SHIPMAN—EVAN BLEV UDDANNET PÆDAGOG I 2009

GLADERE BØRN MED MINDFULNESS

På Næsby Skole tilbyder pædagog Dennis Carlsen eleverne yoga og mindfulness som valgfag og som et særligt tiltag til elever med eksamensangst eller lignende. Eleverne skal lære at mærke, hvordan de selv har det.

"Blandt andet åndedræsteknikker og øvelserne med fingrene hjælper til elevernes koncentration og gør dem rolige," siger Dennis Carlsen.

Dennis er meget optaget af elevernes dannelse og sociale udvikling.

"Jeg sidder med i undervisningen, men jeg holder mere øje med, hvordan eleverne har det, end hvordan de klarer det rent fagligt. For hvis eleverne har det godt, er de også bedre i stand til at lære noget," siger han.

En stor del af Dennis Carlsens arbejde er at gøre overgangen fra 3. til 4. klasse så gnidningsfri som muligt. I skiftet mellem de to trin går eleverne fra at være de store i indskolingen til at være de små på mellemtrinnet – og det kan godt være en stor omvæltning.

"Jeg taler med dem om deres forventninger og de udfordringer, der vil komme. For eksempel er det ikke de samme voksne, de skal omgive sig med efter skiftet. Det gælder om at give tryghed. Det er også omkring det tidspunkt i livet, hvor der sker et skifte i måden at være sammen på. Drengene begynder at interessere sig for pigerne på en anden måde end før," siger Dennis Carlsen.

FAKTA

NÆSBY SKOLE HAR 423 ELEVER

DENNIS CARLSEN BLEV UDDANNET PÆDAGOG I 2015,
HVOREFTER HAN FIK ANSÆTTELSE PÅ NÆSBY SKOLE

SKOLEN HAR 9 PÆDAGOGER OG 29 LÆRERE ANSAT

EKSEMPLER PÅ, HVORDAN DER ARBEJDES MED DE SYV KERNEOMRÅDER

PÆDAGOGIK OG DIDAKTIK

Pædagogik og didaktik

Pædagogik er en teoretisk videnskab om opdragelse, uddannelse og undervisning. Didaktik er især refleksioner over og formulering af formål og mål, valg af indhold, principper, medier og evaluering.

Skolepædagoger

- Understøtter undervisningen i folkeskolens fag og obligatoriske emner.
- Varetager understøttende undervisning med udgangspunkt i de opsatte kompetence- og læringsmål.
- Understøtter varierende tilgange til undervisningsdifferentiering og holddannelse.
- Bidrager med praktisk og anvendelsesorienterede læringsforløb.
- Gør brug af forskellige og varierede tilgange til læring - bevægelsesmæssige, musiske, æstetiske og kreative processer.
- Inddrager elementer i læringen, der har en kreativ og legende tilgang.
- Inddrager børnenes perspektiv i den pædagogiske praksis
- Tilrettelægger, gennemfører og evaluerer aktiviteter, der fremmer børnenes nysgerrighed, interesse og aktive deltagelse inden for de kropslige, kreative og musiske områder.
- Motiverer, leder og samler børnene om konkret læring.
- Arbejder med praktiske og anvendelsesorienterede læringsformer, der åbner skolen mod den omgivende verden.
- Arbejder med innovation, entreprenørskab og kreativitet, der både gør børnene i stand til at omsætte viden til produkter og understøtter læringsaktiviteter.

TRIVSEL OG
ALSIDIG
UDVIKLING

Trivsel og alsidig udvikling

Barnet og den unges alsidige udvikling beror blandt andet på, at det oplever at have kontrol over egen situation, at være engageret og at kunne udfordre og bruge sine styrker og læringsmåder.

Alsidig udvikling øger sandsynligheden for, at barnet og den unge får lyst til at lære mere, at det udnytter sine læringspotentialer og får lyst til at bidrage til fællesskabet.

Arbejdet med at fremme børns trivsel og alsidige udvikling indebærer, at barnet og den unge udvikler tillid til egen formåen og opbygger et øget selvværd.

Skolepædagoger

- Tilrettelægger forløb, der understøtter demokratisk dannelse, arbejdsglæde, fordybelse, nysgerrighed, kreativitet og engagement.
- Understøtter den enkelte i at udvikle sig alsidigt, udvikle samarbejdsevne, ansvarlighed og initiativ.
- Understøtter børnenes læringsparathed ved at arbejde med deres sociale kompetencer, alsidige udvikling, motivation og trivsel.
- Understøtter børnenes socialisering, identitetsdannelse og perspektiver.

INKLUDERENDE
LÆRINGSMILJØER

Inkluderende læringsmiljøer

Det er vigtigt, at vores udviklings- og læringsmiljøer bliver etableret, så alle børn og unge har oplevelsen af, at de indgår i fællesskaber og er betydningsfulde for de fællesskaber, de deltager i.

Et barns udvikling og læring bliver understøttet af samspillet mellem barn og omgivelser. Læringsprocesser er en aktiv samspilsproces, hvor læringsmiljøet og deltagernes indbyrdes relationer er afgørende for, hvordan der læres, og hvad der læres.

Skolepædagoger

- Understøtter det enkelte barns og grupperes trivsel, interaktion, udvikling og normdannelse og fremmer deres muligheder for aktiv deltagelse og udfoldelse i inkluderende fællesskaber.
- Understøtter og skaber inkluderende miljøer, så alle børn føler sig som betydningsfulde deltagere i fællesskabet.
- Understøtter børn i udsatte positioner
- Understøtter det enkelte barns trivsel og udvikling ud fra de forudsætninger og behov, der kendetegner barnet.
- Identificerer integrationsmuligheder blandt børnene og understøtter udviklingen af kulturelle fællesskaber.
- Understøtter og skaber varierede og differentierede læringsformer, der udfordrer både fagligt stærke og udfordrede børn.

FORÆLDRE-SAMARBEJDE

Forældresamarbejde

Et godt forældresamarbejde, hvor forældrene bliver inddraget, er vigtigt for det enkelte barns læring og trivsel og for klassens og gruppens trivsel.

Et godt forældresamarbejde indebærer forældrenes involvering og engagement i barnets skole, en smidig og fleksibel kontakt mellem skole og forældre samt en balance mellem klar kommunikation fra skolens side og åbenhed i forhold til dialog om forskellige behov og problemstillinger.

Skolepædagoger

- Tilrettelægger forældresamarbejde med udgangspunkt i det enkelte barn eller den enkelte unges trivsel, læring og udvikling.
- Har den daglige kontakt med forældrene i forbindelse med aflevering og afhentning, hvilket ofte kan være medvirkende til et tæt og tillidsfuldt forhold.
- Har et indgående kendskab til det enkelte barn, herunder styrker og udfordringer via. de timer pædagogen er med i både i undervisningen og SFO'en.

FOREBYGGELSE OG SUNDHED

Forebyggelse og sundhed

Flere børn og unge skal være fysisk aktive og have sund kost dagligt, mens færre unge skal udvise risikoadfærd i forhold til alkohol, rusmidler og rygning.

Sunde børn og unge udvikler sig, har lyst til at lære og er i stand til at begå sig i mange typer af fællesskaber. Hvis vi fremmer sundheden i mange sammenhænge og sætter tidligt ind, har vi nøglen til at forebygge fremfor at brandslukke.

Skolepædagoger

- Tilrettelægger, gennemfører og evaluerer indsatser, der styrker forebyggelse og sundhed.
- Understøtter, at børnene får et aktivt og meningsfuldt fritidsliv.

SPROG- TILEGNELSE

Sprogtilegnelse

De voksne spiller en central rolle i forhold til børn og unges sproglige udvikling. De voksnes måde at bruge sproget på og tilrettelægge sprogmiljøet på er helt afgørende for børn og unges muligheder for at tilegne sig sprog-, læse- og skrivefærdigheder.

Et solidt sprogligt fundament er en forudsætning for at have indflydelse på sit eget liv og aktiv deltagelse i det moderne demokratiske samfund.

Skolepædagoger

- Formulerer mål og metoder, der understøtter den enkeltes sprogudvikling og kommunikationskompetence.
- Understøtter sprog og kommunikation i forbindelse med fag og temaer.
- Vurderer og anvender forskellige tilgange indenfor IT, medier og mediekritik i den pædagogisk praksis - både analoge og digitale.
- Motiverer og støtter børnenes udvikling af et nuanceret og varieret sprog i alle typer af aktiviteter.

BROBYGNING OG SAMMENHÆNG

Brobygning og sammenhæng

Det er vigtigt, at de voksne omkring børnene og de unge arbejder tæt sammen for bedst muligt at støtte dem i udviklingen af deres faglige sociale kompetencer og give dem positive oplevelser, når de bevæger sig fra et miljø til et andet.

Et tværgående samarbejde på tværs af fagligheder og organisering skaber et bredt fundament for børnenes og de unges udvikling og læring.

Skolepædagoger

- Gennemfører overgangsritualer mellem børnehus og Forårs SFO.
- Er bindeled og skaber sammenhæng i barnets skolegang mellem undervisning og SFO.
- Planlægger og gennemfører aktiviteter på tværs af SFO2 og ungdomscentrene.

ROLLERNE SMELTER SAMMEN PÅ SPECIALSKOLEN

På Enghaveskolen skelner man sjældent mellem pædagoger og lærere, når man er sam-men med eleverne. For at få mest ud af at gå i specialskole bliver hver elev set og behandlet individuelt.

“Lærerne har ansvaret for, at de faglige mål bliver nået, mens det er pædagogernes rolle at understøtte dem i det arbejde. Men i praksis smelter rollerne sammen, fordi der er særlige behov, som skal tilgodeses. Jeg kan fx godt hjælpe til i matematik ved én elev, mens læreren arbejder med de andre,” siger Steven Lydholm.

Eleverne bliver samlet i klasser efter funktionsniveau, som gør det muligt at arbejde mere fokuseret med de faglige mål. Selvom det er lærerens opgave at tilrettelægge undervisningen, bruger parterne hinandens faglige kompetencer.

“Vi forsøger at skabe så meget struktur i elevernes dagligdag som muligt. Der er mange forskellige behov, og derfor har vi også meget fokus på den enkelte elev”, siger Steven Lydholm, der er pædagog på skolen.

En af de store udfordringer på Enghaveskole er at gøre eleverne klar til at skulle videre på en ungdomsuddannelse. Overgangen kan være en stor omvæltning i elevernes liv.

“Når man søger på internettet efter, hvad man kan efter skolen, er det ofte kun de almene ungdomsuddannelser, man finder. Pædagogernes arbejde er blandt andet at sørge for, eleverne kommer det rigtige sted hen, og det er sjældent på gymnasiet. Eleverne skal ud og lære at være livsduelige – det gælder fx at kunne købe ind og vaske tøj. Derfor er det en vigtig del af pædagogernes arbejde at informere og skabe en god overgang til det næste skridt,” siger Steven Lydholm.

FAKTA

ENGHAVESKOLEN HAR 121 ELEVER

SKOLEN HAR 44 PÆDAGOGER OG 17 LÆRERE ANSAT

STEVEN LYDHOLM BLEV UDDANNET PÆDAGOG I 2009

UDSATTE UNGE FÅR HJÆLP AF PÆDAGOGEN I SKOLEN

På Munkebjergskolen har man en pædagog, der hver dag går rundt og ønsker de unge elever i udsat skolen god morgen. For selvom eleverne er ved at blive voksne, kan de stadig have brug for en guidende hånd.

Bjarne Bøgelund kalder sig selv socialarbejder, fordi hans arbejde som pædagog har omdrejningspunkt i det sociale arbejde og de udsatte unge.

For Bjarne Bøgelund bygger al læring på relationer, fordi det er den eneste vej til udvikling. Derfor er det også vigtigt, at eleverne trives, når de er i skole, og det er her, pædagogen kommer ind i billedet.

“Jeg har mulighed for at være med i timerne og være omkring nogle elever, der er udfordret. Jeg kan tage dem ud og have samtaler med dem. Jeg kan have samtaler med forældrene i større grad end lærerne har, fordi de er bundet op på andre parameter. Mens de har en klasse med 25 elever, der skal holdes styr på, kan jeg nøjes med at have fokus på én ad gangen,” siger Bjarne Bøgelund.

Han fortæller, at han har mulighed for at være i flere klasser i løbet af dagen, og han kan derfor få et overblik over, hvem der hænger sammen med hvem:

“Der kan fx være en gruppe piger med selvskadende adfærd, som søger hinanden på tværs af klasserne. Så er jeg omkring dem i frikvarterne, hvor lærerne typisk holder pause eller har gårdvagt,” siger Bjarne, der også har en kriminalitetsforebyggende funktion i samarbejdet med SSP Odense.

På Munkebjergskolen er man meget bevidst om, at der kan være sammenhæng mellem at være udsat og være faglig udfordret. Netop derfor mener Bjarne Bøgelund, at pædagogen har sin berettigelse i skolen:

“Vi kører til tider faglige forløb, hvor jeg er med til at understøtte undervisningen ved fx at lave praktisk matematik, hvor det er elever, jeg arbejder med i forvejen, der har brug for ekstra hjælp. Det betyder også, at de kender mig og er trykke ved, at jeg er med”.

FAKTA

MUNKEBJERGSKOLEN HAR 650 ELEVER

SKOLEN HAR 17 PÆDAGOGER OG 43 LÆRERE ANSAT

BJARNE BØGELUND BLEV UDDANNET PÆDAGOG I 2003

PÅ MUNKEBJERGSKOLEN ER BJARNE BØGELUND OGSÅ KOORDINATOR I SKOLENS RESSOURCECENTER, HVOR HAN FORDELER ALLE SOCIALPÆDAGOGISKE INDSATSER PÅ MELLEMRINNET OG UDSKOLINGEN

VIDEN

Arbejdet med "Profil af en skolepædagog" i Odense er inspireret af følgende materiale:

- Videre med skolereformen, samarbejdet mellem lærere og pædagoger, Danmarks Evalueringsinstitut, 2016
www.eva.dk/projekter/2016/refleksionsvaerktoej-videre-med-skolereformen/udgivelser/samarbejde-mellem-laerere-og-paedagoger
- Kendetegn ved et velfungerende samarbejde mellem lærere og pædagoger, Danmarks Evalueringsinstitut, 2017
www.eva.dk/projekter/2015/laerere-og-paedagogers-samarbejde-om-undervisning-i-folkeskolen/hent-udgivelser/kendetegn-ved-et-velfungerende-samarbejde-mellem-laerere-og-paedagoger
- Understøttende undervisning, Danmark Evalueringsinstitut, 2016
www.eva.dk/projekter/2015/understottende-undervisning/hent-udgivelse/understottende-undervisning
- "Fælles professionspraksis" om lærer-pædagogsamarbejde for inkluderende lærings-fællesskaber, Charlotte Andersen og Camilla Lind Melskens, Dafolo, 2016
<http://bogenshjemmeside.dafolo.dk/fælles>
- Pædagogers i skolen, BUPL og KL, januar 2017
www.kl.dk/ImageVaultFiles/id_81406/cf_202/P-dagoger_i_skolen_-_Eksempler_fra_praksis_2017.PDF
- Skole-fritidspædagogik, specialisering på pædagoguddannelsen, UCL
<https://ucl.dk/uddannelser/paedagoguddannelsen-ved-ucl/paedagoguddannelsen/uddannelsesforloeb-paedagoguddannelsen/struktur-fag-og-specialisering-paedagoguddannelsen/>

- Faghæfte 47, elevernes alsidige udvikling
www.emu.dk/modul/elevernes-alsidige-udvikling
- Understøttende undervisning, Undervisningsministeriet
<http://uvm.dk/folkeskolen/laering-og-laeringsmiljoe/understoettende-undervisning>
- Lærere og pædagogers samarbejde om undervisningen, Danmarks Evalueringsinstitut, 2017
www.eva.dk/projekter/2015/laerere-og-paedagogers-samarbejde-om-undervisning-i-folkeskolen/hent-udgivelser/laerere-og-paedagogers-samarbejde-om-undervisningen

SPØRGSMÅL TIL DIALOG– OG REFLEKSION OM PÆDAGOGEN I SKOLEN

Med "Profil af en skolepædagog" får I mulighed for at reflektere over pædagogens arbejde med de syv kerneområder på jeres skole.

Nedenstående spørgsmål kan I bruge som udgangspunkt for en faglig refleksion på personalemøder, teammøder, ledermøder, til MUS-samtaler eller i andre fora, hvor I taler sammen om, hvordan skolepædagogernes kompetencer, viden og kvalifikationer bringes i spil på en måde, der fremmer alle børns læring og trivsel.

Skolepædagogens faglighed og kompetencer:

- Hvordan har I valgt at bruge skolepædagogernes faglighed og kompetencer hos jer?
- Hvordan udfordrer vi evt. traditionelle fortællinger om de kompetencer, som skolepædagogerne har?

Ledelse og organisering:

- Hvordan er ledelsen tydelig om skolepædagogernes rolle og opgaver på jeres skole?
- Hvordan signalerer ledelsen, at alle faggrupper er vigtige?
- Hvordan rammesætter og understøtter ledelsen samarbejdet mellem de forskellige fag-grupper?
- Hvordan fremmer ledelsen en samarbejdskultur, hvor forskellighed bliver set som en styrke?

Kultur og ligeværdighed:

- Hvordan skabes der en kultur, hvor de forskellige fagligheder på skolen er ligeværdige?
- Hvilke styrker og svagheder er der i det tværprofessionelle samarbejde i forhold til kultur, traditioner, vaner og rutiner på jeres skole?

Det tværprofessionelle samarbejde:

- Hvordan skabes der klarhed over faggruppernes roller og mulige bidrag, så alles faglighed og kompetencer kommer i spil?
- Hvordan kan faggrupperne arbejde sammen og derigennem styrke børnene og de unges læring og trivsel?
- Hvad kendetegner et lærerigt og udviklende samarbejde?
- Hvordan bliver medarbejderne klædt på til samarbejdet?

DOWNLOAD DENNE FOLDER PÅ
[ODENSE.DK/SKOLEPÆDAGOG](https://odense.dk/skolepædagog)

B U P L

F Y N

